

De samlede Erstatninger til engros Handelen anslaaes til 5 Mill.; men de ikke snarere vilde blive 50 Mill.

Det eventuelle Monopoludbytte for Staten blev for 1920 anslaaet til ca. 13 Mill. Kr.; men da Statens Indtægt af Tobaksbeskatningen i 1920 var 36 Mill. Kr., vilde Monopolet have været en ualmindelig daarlig Forretning.

Betænkningen omfatter en Række instruktive Afhandlinger om Monopolerne i forskellige Lande. En af de interessanteste blandt disse er cand. polit. Chr. Olsens Oversigt over Arbejds- og Lønningsvilkaar i den danske og den svenske Tobaksindustri. I denne hedder det bl. a. „Uden nærmere Sammenstilling med den svenske Opgørelses Tal vil det ses, at Tallene (for Arbejdslønnen) for Danmark ligger betydeligt under Tallene for de Grupper af svenske Arbejdere, med hvilke de nærmest maa sammenlignes“. Saadanne Oplysninger er ogsaa af andre Grunde af stor aktuel Interesse.

Knud Korst.

BERNHARD HULDERMANN: *Albert Ballin*. 407 S. Verlag von G. Stalling. Oldenburg i O. 1922.

Denne Mand var maaske en af det moderne Tysklands største, sikkert dets mest tragiske Skikkelse. Fordi det, han havde skabt og som han derfor kunde miste, var saa meget større end andres, griber hans Skæbne Sindet med særlig Magt. Og man læser derfor denne Bog, som hans Medarbejder og Eftermand, Generaldirektør Huldermann har viet hans Minde, med den største Betagethed, selv naar den bliver tør som en Generalforsamlingsberetning og ukunstnerisk som en literær Materialesamling. Thi dette er Æventyret om, hvorledes Verdens største Rederi blev til, ved een Mands Værk, skabt af intet gennem 30 Aar. Da Ballin i 1886 efter 10 Aars Virksomhed som Udvandreragent arbejdede sig ind i den gamle Hamburger-Amerikalinie, havde denne 22 Ocean-Skibe paa ialt 60 500 t; i 1913

De samlede Erstatninger til engros Handelen anslaaes til 5 Mill.; men de ikke snarere vilde blive 50 Mill.

Det eventuelle Monopoludbytte for Staten blev for 1920 anslaaet til ca. 13 Mill. Kr.; men da Statens Indtægt af Tobaksbeskatningen i 1920 var 36 Mill. Kr., vilde Monopolet have været en ualmindelig daarlig Forretning.

Betænkningen omfatter en Række instruktive Afhandlinger om Monopolerne i forskellige Lande. En af de interessanteste blandt disse er cand. polit. Chr. Olsens Oversigt over Arbejds- og Lønningsvilkår i den danske og den svenske Tobaksindustri. I denne hedder det bl. a. „Uden nærmere Sammenstilling med den svenske Opgørelses Tal vil det ses, at Tallene (for Arbejdslønnen) for Danmark ligger betydeligt under Tallene for de Grupper af svenske Arbejdere, med hvilke de nærmest maa sammenlignes“. Saadanne Oplysninger er ogsaa af andre Grunde af stor aktuel Interesse.

Knud Korst.

BERNHARD HULDERMANN: *Albert Ballin*. 407 S. Verlag von G. Stalling. Oldenburg i O. 1922.

Denne Mand var maaske en af det moderne Tysklands største, sikkert dets mest tragiske Skikkelse. Fordi det, han havde skabt og som han derfor kunde miste, var saa meget større end andres, griber hans Skæbne Sindet med særlig Magt. Og man læser derfor denne Bog, som hans Medarbejder og Eftermand, Generaldirektør Huldermann har viet hans Minde, med den største Betagethed, selv naar den bliver tør som en Generalforsamlingsberetning og ukunstnerisk som en literær Materialesamling. Thi dette er Æventyret om, hvorledes Verdens største Rederi blev til, ved een Mands Værk, skabt af intet gennem 30 Aar. Da Ballin i 1886 efter 10 Aars Virksomhed som Udvandreragent arbejdede sig ind i den gamle Hamburger-Amerikalinie, havde denne 22 Ocean-Skibe paa ialt 60 500 t; i 1913

var Flaaden vokset til 172 Skibe med noget over 1 Mill. t. Om alt hvad der ligger derimellem beretter Huldermanns Bog: Om Ballin ude og hjemme, paa Inspektionsrejse, i evige Forhandlinger om Overenskomster og Sammenlutninger, stadig voksende i Anseelse og Magt og nydende Tillid hos Churchill og Grey og Witte i lige saa høj Grad som hos Kejser Wilhelm og Bülow. Gennem Huldermanns Meddelelser og gennem Ballins egne Dagbogsoptegnelser, Beretninger og Breve ruller det ene Billede efter det andet sig op i denne fredelige Krigsmands Færd gennem Verden. Han siger i et af Brevene fra Krigsaarene: Jeg gælder for at være anglophil, men i 30 Aar har jeg, hvis jeg tør betjene mig af denne dristige Lignelse, taget fra Englænderne den ene Skyttegrav efter den anden, og angrebet dem igen paany saasomt jeg formaede det. Og dog var han ikke blot Ven med sine engelske Fagfæller, den fødte Formand ved alle Konferencer, men som nævnt med deres ledende Politikere. Ogsaa hans Forhold til og Samarbejde med Ø. K. berøres (S. 141 ff.). H. N. Andersen omtales i berømmende Ord og i et Par Breve fra Prinsesse Marie til Ballin glider hendes kloge og energiske Profil forbi Læserens Blik.

Alt dette er Beretningen om, hvordan Værket blev skabt. Men store Dele af Bogen handler desuden om Arbejdet paa at skærme og værne det og Slutningen om dets Ødelæggelse, indtil hin 9. November, da Ballin følte at alt var forbi og selv søgte Døden. For ham var Forstaaelsen, Overenskomsten alt. Gang paa Gang søger han Forhandlinger med England om Flaadebyggeriet. Han spiller en afgørende Rolle som Formidler af de Haldane'ske Forhandlinger i 1912, han hævder under Krigen stadigt Nødvendigheden af Fred med England, af Ubaadskrigens Farlighed og Haabløshed. Han faar dels ikke Lov, har aabenbart heller ikke fuldt ud Mod til, naar de sjældne Lejligheder under Krigen findes, at give Kejseren Kendskab til, hvor dybt bekymret for Tysklands Skæbne han trods alle

Sejre er. Sidste Gang han taler med Kejseren, den 5. September 1918, følger Chefen for Civilkabinettet (v. Bergh) stadig med og forhindrer en Samtale paa Tomandshaand. „Da, wo ich zu freiheitlich wurde, griff Hr. v. Bergh geschickt ein und erkl rte mir, als der Kaiser gegangen war, man d rfe den Kaiser nicht zu pessimistisch machen“. Det var den 5. September 1918!

Ballin maatte da med sit Arbejde og sit Liv b de for, at han ikke havde formaaet at frigøre sig for de andres ønske om at hjælpe ham hinsides Havene med deres Krigsskibe og Krig. Sjældent er Militarismens Falskhed traadt mere udpræget frem end i denne Kamp mellem den fredelige Erobrer, der skabte Arbejde og taalelige Kaar for Hundredtusinder af sine Landsmænd, og den Hob magtbeg rlige, der under Paaskud af at ville hjælpe bragte baade ham og deres Fædreland i Elendighed.

Og nu fortsættes Spillet. Efter den tyske Militarisme er fulgt den franske, mere barbarisk, mere sn versindet end den. Efter at have lagt Tyskland i Lænker, frygter den Dag og Nat, at dette Tyskland skal sprænge Lænkerne og tage Hævn. Derfor den økonomiske Politik, der tilsigter at sulte de 20—30 Millioner Mennesker, Tyskland nu har mere end Frankrig, til Døde.

Venner af Frankrig burde skaffe denne Bog om Albert Ballin stor Udbredelse i deres Land; dens Moral er uovertruffen. Den viser, at taalelige Kaar paa denne Jord skaffes ved Flid og Samarbejde mellem Mennesker over alle Landegr nsere, og at Ulykke og D d rammer dem, der tror at de kan komme højt ved at trampe andre ned.

E. C.

MARTIN P: N NILSSON: *Den romerska Kejsartiden I—II.* Stockholm, P. A. Nordstedt & S ners Forlag 1921.

En Ting har vi faaet i den sorte Skole, Kendskab til romersk Kultur og Statsliv; man ofrer ikke ustraffet 6 Aar